

2

Kaupunginmuseon johtokunnan lausunto valtuustoaloitteesta, joka koskee kaupungin omistuksessa olevien vanhojen rakennusten kulttuuriperintöstrategiaa

HEL 2015-003837 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunginmuseon johtokunta päättää antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Laura Kolben tekemästä valtuustoaloitteesta (liite), joka koskee kaupungin omistuksessa olevan rakennetun kulttuuriperinnön tulevaisuusstrategiaa.

Valtuustoaloitteen taustalla on Fastholman huvilana tunnetun rakennuksen purkamisen yhteydessä keväällä 2015 julkisuudessa käsitellyt ristiriidat.

Fastholman purkaminen

Kaupunginmuseon ja kaupunkisuunnitteluviraston edustajat kävivät yhdessä paikan päällä katselmuksessa arvioimassa rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa, säilyneisyyttä ja säilymisen edellytyksiä kiinteistöviraston purkamishakemuksen johdosta elokuussa 2011. Fastholman alueella ei ole asemakaavaa eikä rakennuksella ollut suojelumääräystä, kun purkaminen tuli ajankohtaiseksi. Asuinrakennus oli päässyt huollon puutteessa huonoon kuntoon. Kiinteistöviraston tilakeskus ei aikonut kunnostaa puistoalueella sijaitsevaa rakennusta eikä se ollut myöskään halukas jatkamaan vuokrasopimusta viimeisimmän vuokralaisen kanssa.

Kaupunginmuseo antoi Fastholman rakennusten purkamisesta lausunnon rakennusvalvontavirastolle 19.8.2011. Se katsoi, että rakennuksella oli historiallista arvoa yhtenä Herttoniemen vanhimmista rakennuksista. Museo ei vastustanut Fastholman huvilan ja sen huonokuntoisten piharakennusten purkamista, koska rakennusten arvot säilyttävälle korjaukselle ei ollut edellytyksiä. Museo edellytti lausunnossaan, että huvila dokumentoidaan ennen purkua ja kuvat luovutetaan kaupunginmuseolle. Lisäksi hyväkuntoiset rakennusosat toimitetaan kierrätyskeskukseen. Kaupunginmuseo ei ole saanut valokuvadokumentointia.

Kaupungin omistuksessa olevien vanhojen rakennusten kulttuuriperintöstrategia

Yleisesti voi todeta, että valitettavan usein korjausta odotettaessa kunnossapito ja huolto laiminlyödään ja rakennus rapistuu entisestään. Arvorakennuksia korjattaessa päädytään usein liiankin perusteelliseen korjaukseen, jossa alkuperäisestä rakennuksesta ja siihen sisältyneistä arvoista menetetään valtaosa.

Helsingin kaupunginmuseo on Keski-Uudenmaan maakuntamuseona solminut vuonna 2008 yhteistyö- ja työnjakosopimuksen Museoviraston kanssa kulttuuriympäristön vaalimisesta. Kaupunginmuseo toimii kulttuuriympäristön vaalimisen asiantuntijaviranomaisena Helsingissä ja kuudessa Keski-Uudenmaan kunnassa. Sopimus velvoittaa Helsingin kaupunginmuseota myös toimimaan aktiivisesti resurssiensa puitteissa oman kuntansa hallussa olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kiinteistöjen, puistojen ja muiden rakennettujen alueiden esimerkilliseksi vaalimiseksi. Kiinteistöviraston tilakeskus edustaa Helsingissä omistajaa ja päättää rakennusten myymisestä, korjauksista, huollosta ja kunnossapidosta.

Taloudellisten resurssien niukkuus vaikuttaa sekä valtion että kuntien omistajapolitiikkaan. Tuottamattomista kiinteistöistä halutaan eroon myymällä niitä yksityisille tai purkamalla. Kaupunginmuseon johtokunta esittää, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaista rakennuksista luovuttaessa ja niiden uutta käyttöä suunniteltaessa tulisi eri hallintokuntien, tilakeskuksen, kaupunkisuunnitteluviraston, kaupunginmuseon ja rakennusvalvonnan tehdä ennakoivaa yhteistyötä myös myytävien rakennusten valinnasta ja priorisoinnista. Lisäksi rakennusten tuottavuustavoitteita määriteltäessä tulisi myös ottaa huomioon niiden kulttuurihistorialliset arvot ja ominaispiirteet. Arvorakennukset eivät välttämättä taivu tiloiltaan samaan tehokkuuteen kuin uudisrakennukset.

Helsingin kaupungin kiinteistöviraston tilakeskus myy korjausvelkaa pienentääkseen aktiivisesti rakennuksia, joita kaupunki ei itse tarvitse käyttöönsä. Myös Helsingin arvokkainta rakennusperintöä on jo myyty. Kaupunginmuseon johtokunta esittääkin, että arvioidaan entistä tarkemmin mistä rakennuksista Helsingin kaupunki luopuu, mitä se korjaa säilyttäen, kunnossapitaa ja huoltaa. Kaikista myytävistä arvorakennuksista tulisi laatia edes suppea rakennushistoriaselvitys, johon sisältyisi tiedot mahdollisesta suojelusta ja rakennuksiin sisältyvistä arvoista. Tällainen asiakirja antaisi myös kaikille ostajaehdokkaille saman tärkeän tiedon.

Rakennusten käyttö, jatkuva kunnossapito ja huolto ovat niiden säilymisen tärkein edellytys. Tyhjiilleen jäävien rakennusten ja ympäristöjen väliaikainen käyttö ja innovatiivinen uudelleenkäyttö voi

olla myös suuri mahdollisuus, jolla säilytetään kulttuuriympäristöä ja samalla luodaan uutta. Rakennusten uusi käyttö tulee olla kuitenkin sopusoinnussa niiden ominaispiirteiden kanssa. Valitettavan usein väliaikaisen ja uudelleenkäytön sijasta päädytään purkamaan. Väliaikaista käyttöä tulisikin edistää entistä joustavammin.

Valtioneuvoston periaatepäätös valtakunnallisesta kulttuuriympäristöstrategiasta on keväältä 2014 ja sen toimenpideohjelma on valmistunut tänä vuonna. Helsingin kaupunginmuseo esitti Helsingin kulttuuriympäristöohjelman laatimista osaksi kaupungin strategiaohjelmaa valtuustokauden alussa. Esitys jäi kuitenkin strategiaohjelman ulkopuolelle.

Kaupunginmuseon johtokunta katsoo, että Helsingin kulttuuriympäristöohjelman valmistelu yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa on ajankohtainen ja tarpeellinen. Useissa kaupungeissa kulttuuriympäristöohjelma on nähty hyvänä välineenä niin kaavoitukselle kuin arvoteknisten vaalimiselle. Kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön säilymisen merkittävä edellytys on yhteiset pelisäännöt ja tavoitteet, jotka voidaan muotoilla kulttuuriympäristöohjelmassa. Samalla edistetään avointa ja läpinäkyvää päätöksentekoa.

Valtuustoaloitteen esitys, että kaupungin eri rakentamiseen, kiinteistöhoitoon ja rakennusperintöön erikoistuneet hallintokunnat laatisivat kaupungin omistuksessa olevan rakennetun kulttuuriperinnön tulevaisuusstrategian, on johtokunnan mielestä hyvä ja kannatettava. Se vastaa myös kaupunginmuseon aikaisempaa esitystä Helsingin kulttuuriympäristöohjelman laatimisesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Anne Mäkinen, yksikön päällikkö, puhelin: +358 9 310 36486
anne.makinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Allekirjoitettu, Laura Kolben valtuustoaloite Kvsto 25.3.2015

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano